

УДК 378.14:352/354

«МОЛОДІЖНИЙ ЄВРОРЕГІОН» ЯК ОСВІТНЯ ІННОВАЦІЯ ПРОЦЕСУ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ

Сиромолот Едуард Анатолійович,
аспірант кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної
політики

ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
керівник Інформаційного центру Асоціації
європейських прикордонних регіонів
у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гавкалова Наталія Леонідівна,
д.е.н., професор,
зав. кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної
політики

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Умови воєнного стану внесли суттєві зміни у процес налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці [1], обмежили публічну діяльність соціальних інститутів та можливості розвитку функціонального простору соціальної активності молоді.

Національна молодіжна стратегія до 2030 року, яка затверджена у 2021 році, [2] визначила необхідність поширення інструментів участі молоді у прийнятті рішень, набуття ними відповідних управлінських, громадянських та соціальних компетентностей, відмічаючи що функціонуючі моделі публічного

управління недостатньо ефективні та бажання молоді, брати участь у житті суспільства перебуває на досить низькому рівні.

Одним із поширених практик здобуття вищезазначених компетентностей є участь молоді у діяльності молодіжних рад, молодіжних парламентів, студентських організації тощо, члени яких продовжують виконувати суспільно значущі функції під час воєнного стану [3].

Проте, слід зауважити, що системні знання та відповідні компетентності у сфері публічного управління і адміністрування отримуються в рамках здобуття профільної освіти та інноваційного процесу освітній діяльності закладів вищої освіти.

Особливого значення на сучасному етапі набуває дослідження нових технологій, методів, прийомів, форм інноваційної діяльності для забезпеченні розвитку освітнього процесу та розбудови нових форм інституціональної взаємодії його учасників на основі міждисциплінарного підходу.

Розвитку освітніх інновацій були присвячені дослідження вчених В. Бондаря, Л. Буркова, В. Вакуленко, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Л. Калініної, Л. Карамушки, О. Козлової, Н. Коломінського О. Мельникова та ін. Проте дослідження освітніх інновацій у сфері підготовки майбутніх фахівців сфери публічного управління розвитком територій ще залишаються не достатньо висвітленими та потребують теоретичного та практичного студіювання як важливої складової освітнього процесу.

Тому метою проведеного дослідження є аналіз інноваційних форм учасників освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців сфери публічного управління розвитком територій.

На сучасний освітній процес негативно впливають чинники пов'язані з демографічною кризою, з міграцією населення, з змінами у соціальних відносинах з роботодавцями пов'язаних з релокацією підприємств, негативними тенденціями в економіці України.

Існуючі виклики та проблеми розвитку освітнього простору [4] обумовлені двома головними суспільно-політичними явищами, які суттєво впливають

як на життєві перспективи молодих фахівців так і на трансформацію публічного управління розвитком територій, а саме характер надзвичайних ситуацій у суспільно-політичному житті обумовлених бойовими подіями з однієї сторони та продовження планування кроків з оновлення регіонального розвитку і європейської інтеграції України у воєнний час та післявоєнний період за принципом «краще ніж було».

Проте освіта, на нашу думку, як важливий сектор соціально-економічного розвитку України, може стати одним із рушіїв відновлення територій, інтеграційних процесів, територіальної згуртованості, інноваційного розвитку, суспільного прогресу, відтворення людського потенціалу та розвитку економіки знань [5]. На процес проектування освітніх інновацій у закладах вищої освіти впливають різні фактори, серед яких особливого значення набуває досвід, кадровий потенціал, інноваційні ресурси, цілеспрямованість у науково-дослідній роботі та освітньому процесі тощо.

Про сучасні інновації публічного управління в умовах воєнного стану та поствоєнного періоду говорили учасники Конференції [6]. Так, О. Г. Асеев [6, с.65] вважає необхідним подальший розвиток електронних публічних послуг. М. М. Білинська та інші [6, с. 76] вважають за необхідне проведення дослідження механізмів підвищення ефективності публічної служби на регіональному рівні з урахуванням особливостей залучення різних регіонів України у військові дії, функціонування на їх території військових адміністрацій, ступінь руйнації інфраструктури, якості їх ресурсного забезпечення, а також демографічної ситуації в кожному із них.

Р. Грищенко [6, с. 81-82] пропонує укласти Великий суспільний договір між фінансово промисловими групами та державою з метою публічного управління та участі держави у капіталі цих груп та проведення цифровізації всіх сфер життя громадян.

Нововведенням у державній стратегії регіонального розвитку України 2021 – 2027 стало визначення території як об'єкту регіональної політики, розвиток якої відбуваються через визначені функціональні типи територій, які є по

суті інноваційними формами розвитку громад та регіонів України. Запропоновані інновації регіонального розвитку потребують, на нашу думку формування нового парадигмального підходу для розробки актуальної системи теоретичних, методологічних та практичних знань у галузі публічного управління розвитком територій, як нової особливості території у класифікації особливостей визначених у державній стратегії регіонального розвитку України 2021 – 2027.

Про роль публічного управління у розвитку території було розкрито у дослідженні Н. Гавкалової та ін [7] з баченням розвитку функціональних територій, як живих лабораторій європейської інтеграції, територіального та транскордонного співробітництва.

Формат живі лабораторії це європейська інновація орієнтована на користувача та мережеве партнерство уряду, університетів, науково дослідницьких інститутів, бізнесу для забезпечення зайнятості населення, через перетворення наукових результатів у економічні інновації та конкурентоспроможність економіки, що базується на знаннях [8].

Особливістю публічного управління розвитком територій є класифікація сучасних викликів регіонального розвитку одним із яких є «Неготовність системи управління регіональним розвитком до процедур та кращих практик ЄС» вирішення якого пропонується через набір, просування, навчання та позитивний найм працівників з урахуванням їх компетенцій, знань і навичок [9], що потребує на нашу думку розробку інноваційних підходів у освітянському процесі профільних кафедр університетів у підготовки майбутніх фахівців для відбудови територій та оновленні регіонального розвитку у тому числі через моделювання публічного управління розвитком територій в рамках живої лабораторії територіального та транскордонного співробітництва.

Кафедра державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця втілює різноманітні інноваційні підходи щодо підготовки майбутніх фахівців та є провідною кафедрою університету в організації комунікацій з Асоціацією європейських прикордонних регіонів (АЄПР).

В 2023 році виповнилося 10 років з моменту створення Інформаційного центру АЄПР в університеті (Центр АЄПР), який виконує визначені компетенції, а саме у сфері проектної ідентифікації та формулювання напрямів територіального та транскордонного співробітництва.

6 червня 2023 р. у місті Ужгород відбулося засідання Цільової групи АЄПР із зовнішніх кордонів у форматі проведення двосторонніх (B2B) зустрічей та семінару на тему: «АЄПР та Цільова група АЄПР з зовнішніх кордонів зустрічають прикордонні регіони України – Солідарність, територіальне співробітництво та субсидіарність». Виступ Н. Гавкалової та Е. Сиромолот було присвячено темі «Транскордонне співробітництво та регіональний розвиток в Україні – 2023: Виклики та рішення», в якій було представлено 10 -ти річний досвід роботи Центру АЄПР у тому числі у сфері створення моделей територіального та транскордонного співробітництва таких як Асамблея українських прикордонних регіонів та єврорегіонів, Агротуристичний кластер «Сіверський Донець», Прикордонне об'єднання між територіального співробітництва «Слобожанщина», Дергачівський субрегіон, Дорога вина та смаку Слобожанщини, Центр сільської спадщини «Слобожанщина».

Одним із важливих напрямків розвитку Центру АЄПР залишається розвиток молодіжного єврорегіонального співробітництва. 24 серпня 2018 року в ХНЕУ ім. С. Кузнеця був проведений заключний день 10-того ювілейного Молодіжного форуму АЄПР (Форум) за участю Johannes Moisiu, голови Цільової групи АЄПР з зовнішніх кордонів, Ана Nikolov, голова офісу АЄПР на Балканах, виконавчий директор Інституту міжнародного та транскордонного співробітництва, представників молоді єврорегіонів ЄС, регіонів України, регіональної та місцевої влади, університетів м. Харкова та Харківської області.

Виступ Н. Гавкалової на Форумі було присвячено темі участі Центру АЄПР у розвитку молодіжного єврорегіонального співробітництва та реалізації інновацій за участю суданської молоді, а саме: діяльності молодіжної групи Центру АЄПР; проведення циклу Молодіжних відео-інтернет-міст «Розвиток транскордонного співробітництва між молоддю європейських прикордонних

регіонів»; створення молодіжного дипломатичного корпусу та розробка напряму роботи «Молодіжна дипломатія знань»; ініціація створення моделі участі молоді у розвитку територіального та транскордонного співробітництва у формі «Молодіжний Єврорегіон».

10 січня 2024 року в рамках робочої зустрічі представників виконавчого комітету АЄПР та Центру АЄПР обговорено питання бачення розвитку Центру АЄПР на наступний період як живої лабораторії територіального та транскордонного співробітництва, активізацію наукового співробітництва, синхронізацію та гармонізацію пріоритетів у сфері розвитку територіального та транскордонного співробітництва ЄС та України, реалізацію інновацій у сфері територіального та транскордонного співробітництва.

Так, було запропоновано створення Слобожанського Мікрорегіону Відновлення та Розвитку, як інноваційного дослідницького експерименту у сфері моделювання управлінням регіональним розвитком міськими територіями [11].

Актуальність інновації «Молодіжний єврорегіон», як освітянського студентського проекту самоорганізації студентської молоді кафедри державного управління публічного адміністрування та економічної політики за тематичною назвою: «Дипломатія знань та розвитку територій», продиктована необхідністю трансформації роботи молодіжної групи Інформцентру АЄПР, враховуючі зв'язок з попередньою проведеною роботою та актуальністю включення молоді у процеси відновлення публічного управління розвитком територій.

Сутність освітньої інновації проекту Молодіжний єврорегіон «Дипломатія знань та розвитку територій» буде полягати у відтворенні процесу врядування територіального розвитку та проектної діяльності єврорегіону у контексті функціональних освітніх просторів та процесу підготовки майбутніх фахівців зі спеціальностей 051 «Економіка» та 281 «Публічне управління та адміністрування» кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики за участю Центру АЄПР з метою розвитку згуртованості студентів на основі формування інтегрованих знань з економічної політики та публічного управління розвитком територій, бачення ролі студентської молоді, як

агентів відновлення розвитку та економічної дипломатії територій громад Харківського регіону.

Таким чином, запропонована освітня інновація кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця «Молодіжний єврорегіон «Дипломатія знань та розвитку територій» дозволить провести трансформацію роботи молодіжної групи Центру АЄПР, запропонувати інновації в освітньому процесі підготовки майбутніх фахівців відповідно до актуальних трендів регіональної та економічної політики публічного управління розвитком територій. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою організаційних документів та практичних завдань реалізації освітньої інновації «Молодіжний єврорегіон «Дипломатія знань та розвитку територій» кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Література.

1. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341 Київ. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
2. Національна молодіжна стратегія до 2030 року: Указ Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>
3. Діяльність Молодіжної ради Мереф'янської міської ради протягом 2023 року. – Режим доступу : <https://merefaotg.gov.ua/news/1709557855/>
4. Цимбалару А. Д. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення // Український педагогічний журнал. – 2016. – № 1. – С. 41–50. – Режим доступу : <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/150/108>
5. Лавриненко Л.М. Освіта як чинник соціально-економічного розвитку держави. – Режим доступу : http://ubentz.com.ua/ua/golovna/osvita_-nauka-i-sotsialniy-progres.html

6. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 18 травня 2023 р. Одеса : Одеська політехніка. – 2023. – 621 с. – Режим доступу : <https://op.edu.ua/123412346765434-14238>
7. Gavkalova, N., Syromolot, E., & Lukashev, S. (2023). The role of public administration in the development of territories. *Public Administration and Law Review*, (2), 52–61. URL: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2023-2-52-61>
8. Ark, C., & Smyrl, M. (2017). Open innovation and living labs: Production and translation of a European model. *Revue Française D'administration Publique*, 161, 89-102. URL: doi: 10.3917/rfap.161.0089.
9. Інформаційне повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» (5 Грудня 2023). – Режим доступу : <https://mtu.gov.ua/news/35001.html>
10. Local and regional Alliance for Ukraine – Latest EU statements and news on the war in Ukraine. – URL : <https://www.aebr.eu/latest-eu-statements-on-the-war-in-ukraine/?fbclid=IwAR3a4ca8smGVlGeXhFQrOXZKt9Jm7q7JEPZWbсP-9oСКРТ-tMtlNITtdODg>
11. Гавкалова Н.Л., Сиромолот Е.А. Рушійні сили та процеси відновлення розвитку міських територій / Н.Л. Гавкалова, Е. А. Сиромолот // Розкриття потенціалу міста: Зміцнення державних інституцій через словацько-українське транскордонне співробітництво в розширеному європейському просторі: збірник тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород 18-19 квітня 2024 року). м. Ужгород: видавництво «Говерла». – 2024. – С. 134–137. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32784>

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.